

Aleksandra Sidło

Bibliosocjologia - społeczny odbiór książek i bibliotek w zmieniającym się społeczeństwie

---

Bibliotheca Nostra : śląski kwartalnik naukowy nr 1, 12-20

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

BIBLIOSOCJOLOGIA – SPOŁECZNY ODBIÓR KSIĄŻEK I BIBLIOTEK W ZMIENIAJĄCYM SIĘ SPOŁECZEŃSTWIE

Człowiek nie rodzi się czytelnikiem, ale staje się nim dopiero na skutek wrastania w konkretną kulturę. [Papuzińska, 1996, s. 53]

W kulturze masowej zdecydowana większość społeczeństwa ma kontakt z książką. W latach 20. i 30. XX w. dzięki szybko postępującej industrializacji i urbanizacji można już było powielać i rozpowszechniać publikacje w niespotykanej nigdy dotychczas skali. Czytanie, jako jedną z najważniejszych umiejętności człowieka, która umożliwia odbiór informacji przekazywanych za pomocą języka pisanego, obecnie uważa się za proces twórczy obejmujący wszystkie procesy myślowe. W ujęciu socjalno-kulturowym czytanie jest szczególną formą zachowania się, polegającą na twórczym uczestnictwie w pisemnej postaci komunikacji społecznej.

Zmienność otaczającej nas rzeczywistości, zderzenie przekazywanej w rodzinie kultury tradycyjnej z kulturą masową, wolny rynek książki, bogata oferta różnych dóbr, konsumpcyjny model życia – to tylko część z czynników, które mają wpływ na czytelnictwo całego społeczeństwa. Czytelnictwo jest procesem społecznym polegającym na zaspokojeniu estetycznych, intelektualnych, naukowych, informacyjnych i rozrywkowych potrzeb ludzi, poprzez przyswajanie przekazywanego pisemnie dorobku ludzkich myśli, uczuć i wiedzy [Wojciechowski, 1999, s. 18]. Czytanie występujące w zbiorowości, będąc ważnym zjawiskiem społecznym rozumianym jako proces podlegający zmianom w czasie dzięki działaniom grup społecznych, a obserwowane z perspektywy zachowań tych grup, jest czytelnictwem.

Niewątpliwie czytelnictwo jest procesem kulturotwórczym, dlatego społeczne funkcjonowanie książki można rozpatrywać wielorako: z punktu widzenia kulturowego, geograficznego, technicznego, ekonomicznego, poli-

tycznego, natomiast zakres jego istnienia może się ząbebiać i tworzyć różnorodne wzory kulturowe. Książką jako jednostkowym zjawiskiem ponadczasowym, zbiorami książek w kontekście światowego dziedzictwa ludzkości interesują się z różnych powodów i na różne sposoby nauki humanistyczne i społeczne – w tym socjologia. Zdefiniowanie socjologii jako nauki utrudnia to, że jest ona nauką wieloparadygmatyczną, to znaczy zbudowaną z różnych pojęć i teorii, które tworzą jej podstawę. Potrzeba zawężenia kryteriów postrzegania zjawisk społecznych, spowodowała powstanie wielorakich subdyscyplin socjologii. Część z nich uzyskała dużą lub względną autonomię. Tak właśnie zrodziła się socjologia książki nazywana inaczej bibliosocjologia. Najtrafniej opisuje ona zjawisko społecznej funkcji i odbioru literatury, zaś jej powstanie niejako wymusiła społeczno-gospodarcza zmiana postrzegania książki na przestrzeni wieków.

Punktem wyjścia do rozważań na temat samej bibliosocjologii powinno być określenie systemu społeczno-kulturowego, który można zdefiniować jako całość złożoną ze wzajemnych współzależnych, powiązanych i uporządkowanych składników. Taki system składa się z dwóch zasadniczych zbiorów: instytucji i dzieł. Są one ściśle ze sobą połączone i nie mogą praktycznie istnieć bez siebie. Pierwszym elementem są instytucje bezpośrednio związane z książką – na potrzeby niniejszego artykułu ograniczono się do omówienia jednej – biblioteki. Poznanie ich charakteru, funkcji i zakresu działania jest warunkiem poznania drugiego (równie istotnego) elementu, jakim jest książka oraz ich wzajemnych oddziaływań.

Socjologia książki jest stosunkowo młodą subdyscypliną socjologii. Do jej twórców (w tym prekursorów) możemy zaliczyć m.in.: Stanisława Orsiniego-Rosenberga i Jana Muszkowskiego. Stanisław Orsini-Rosenberg w publikacji *Socjologia słowa drukowanego* z 1931 r. wyprowadził tezę, iż socjologia książki obejmuje swoim zasięgiem szerokie spektrum środków oddziaływania społecznego, tj.: autorytet pisarza, układ i styl książki, jej cechy zewnętrzne i estetykę książki, nakład i kolportaż, sposób rozpowszechniania książki [Orsini-Rosenberg, 1931, s. 5].

W połowie lat 30. XX w. Jan Muszkowski uznawał socjologię książki oraz jej badania za dyscyplinę ściśle spokrewnioną z bibliologią, lokowaną na gruncie nauk społecznych. Socjologii jako nauce przyznawał rolę pomocniczą dla dokonania charakterystyki czytelnika. Polem właściwym socjologii książki są zachowania ludzi związane z książką, a więc rozmaite zbiorowości tworzące różne rodzaje społecznych więzi ze względu na stosunek do książki. Jan Muszkowski uważa, że socjologia książki jest co prawda działem socjologii szczegółowej ale poświęconym badaniom grup ludzkich, dla których więzią społeczną jest stosunek do książki [Muszkowski, 1972, s. 89]. Nauka o książce bada przemiany książki w dziejach, socjologia natomiast, analizując stosunki łączące wytwórców książki i jej publiczność, wyjaśnia społeczne uwa-

runkowania tych przemian. Znaczna grupa badaczy uznała więc za konieczny podział wielodyscyplinarnych z natury zagadnień czytelnictwa między różne nauki [Socha, 2010, s. 281].

Socjologię książki zajmują przede wszystkim społeczne funkcje książki jako jednego z fundamentów komunikacji, przy założeniu, że wpływa ona istotnie na świadomość społeczną. Socjologię ogólną interesowały społeczne uwarunkowania i utrwalone grupowe zachowania odbiorcze, a więc „społeczne stereotypy odbioru” [Kalinowski, 1977, s. 211]. Na pograniczu z innymi naukami o kulturze poszukiwała ona zasad porządkowania i hierarchizowania dóbr kultury, a także zasad mających odbicie w mentalności ludzi (stylach życia i orientacjach życiowych). Z punktu widzenia socjologii czytelnik podejmował określone zachowania i pełnił role społeczne w związku z tekstami i książkami (faktami literackimi i faktami edytorскими) wyrażające jego uczestnictwo w kulturze [Socha, 2010, s. 283].

Bibliosocjologia zawiera w sobie następujące elementy pośrednie i bezpośrednio drogi publikacji do czytelnika, podkreślając jej związki z życiem społecznym:

- 1) autora książki (socjologia pisarstwa),
- 2) edytorstwo (socjologia edytorstwa),
- 3) promocję i rozpowszechnianie (socjologia dystrybucji książek),
- 4) czytelnictwo (socjologia czytelnictwa).

Każdy autor żyje w społeczeństwie – jest więc zależny od „swoich” czasów. Wpływ środowiska społecznego na twórczość każdego pisarza w wielu przypadkach jest znaczący i najczęściej ma odzwierciedlenie w dziełach. Zawód pisarza, przypisywana mu mitologia, rola i pozycja społeczna są także uzależnione od istnienia konkretnych norm społecznych rządzących zarówno tą szczególną profesją jak i samym procesem tworzenia. Również fakt posiadania odbiorcy jest bardzo istotny. Autor może być (zamierzonym lub nie) kreatorem konkretnych postaw społecznych, które mają odbicie w jego twórczości i zawierają elementy jego osobowości. Może jednakże dojść do sytuacji, kiedy twórca niejako „wyprzedzi” swoją epokę, opisując nowe zjawiska bądź hipotetyczne reguły społeczne. Może się to wiązać z niezrozumieniem ze strony odbiorców i brakiem akceptacji autorskiej wizji. Jednak oddzielenie pisarza i jego twórczości od społecznego wymiaru rzeczywistości jest niewykonalne tak dla niego samego jak i dla socjologii pisarstwa.

Socjologia edytorstwa obejmuje przede wszystkim elementy przystosowania wydawniczego książki do potrzeb czytelników za pomocą tekstu i obrazu. Termin ten został zdefiniowany przez Jana Trzynadlowskiego jako socjologia faktów i procesów związanych z dziełem współlistniejącym z książką w następstwie odpowiednio dobranych i przeprowadzonych zabiegów edytorskich [Trzynadlowski, 1983, s. 163–164]. Socjologiczny aspekt edytorstwa obejmuje m.in. prawidłową orientację w tekście pisanym, budowę książki (papier, ilustracje), jej okładkę i wydawcę. Druk bez-

sprzecznie przyczynił się do udoskonalenia komunikacji międzyludzkiej a przede wszystkim umożliwił oddziaływanie na szeroki krąg społeczeństwa – w tym nowe grupy społeczne, które wcześniej z powodów gospodarczo-ekonomicznych nie mogły korzystać z tych dóbr kultury. Fakt ten jest jednym z zasadniczych komponentów tworzenia się tego elementu kultury masowej oraz masowego odbioru publikacji. Perspektywa ekonomiczna jest ważna także dla następnego składnika bibliosocjologii, jakim jest socjologia dystrybucji.

Problemami promocji i rozpowszechniania książki zajmuje się socjologia dystrybucji, zmierzająca do zbadania drogi, którą książka dociera od twórcy do odbiorcy w kontekście wszelkich towarzyszących temu procesowi działań. W czasie swojej wieloletniej historii książka była zależna od funkcjonowania niektórych instytucji społecznych ograniczających dostęp do publikacji (Cenzura, Indeks Ksiąg Zakazanych). Także wspomniany już wymiar gospodarczo-ekonomiczny miał swój udział w regulowaniu dostępu do publikacji dla różnych grup społecznych (szczególnie najuboższych). Obecnie dystrybucja książek stała się bardzo rozbudowaną dziedziną. Obejmuje działania promocyjne, marketingowe, imprezy branżowe, wystawy, listy bestsellerów, spotkania autorskie i kampanie medialne, co pociąga za sobą umowy sponsorskie. Wydawcy starają się przyciągnąć uwagę odbiorców w coraz to bardziej pomysłowy sposób (ulotki, katalogi wydawnicze itp., imprezy o różnym charakterze – np. targi książki). Niezwykle dynamicznie rozwinęła się także forma wysyłkowej sprzedaży książek. Świadczy to o tym, iż książka powoli przestaje być wyłącznie dobrem kultury a staje się towarem – produktem podlegającym zasadom komercjalizacji a ponadto przystosowuje się do warunków gospodarki rynkowej, niejednokrotnie zmieniając swoje oblicze na bardziej nowoczesne. Doskonałym przykładem ilustrującym takie zjawisko jest powstanie i wciąż rosnąca popularność e-booków i audiobooków. E-book, czyli publikacja elektroniczna, jest niekiedy ujmowana szerzej, gdyż obejmuje materiały elektroniczne niebędące wyłącznie książkami. Trudno przeprowadzić precyzyjną klasyfikację, stosowane są więc rozmaite zakresy definicji publikacji i książek elektronicznych. Można jednak przyjąć, że ta ostatnia jest przeniesieniem klasycznej książki czy czasopisma do świata urządzeń komputerowych. Audiobooki zaś zapisane są na innych nośnikach takich jak: kasety magnetofonowe, płyty w formacie audio lub MP3 czy MP4. Zwolenników nowych technologii taki progres może jedynie cieszyć, jednak nie zawsze odbiór jest korzystny dla każdego czytelnika. Tekst na ekranie monitora czyta się niekiedy z dużym trudem, co oznacza, że w jednostce czasu jesteśmy w stanie przeczytać mniejszą ilość tekstu, gorzej go rozumiemy, mniej zapamiętujemy i z większym trudem przyswajamy wiedzę przekazaną w ten sposób. Podobnie bywa z audiobookami – osoby, które przyswajają wiedzę i nabywają nowe umiejętności przede wszystkim za pomocą zmysłu

wzroku, mogą mieć trudności ze skupieniem uwagi na słuchanym tekście. Widać wyraźnie, iż mnogość możliwości wyboru spośród wielu sposobów zapoznawania się z treścią wybranych publikacji występująca w czasach nam współczesnych ukazuje czytelnikom nowe perspektywy, które wcześniej istniały wyłącznie w sferze utopii.

Socjologia czytelnictwa bada użytkowanie książek przez różne grupy społeczne. Czytelnikiem może być osoba indywidualna, ale także podmiot zbiorowy. Czytelnictwo jako powszechne zjawisko społeczne rozwinęło się w drugiej połowie XIX w. pod wpływem wielu czynników społeczno-ekonomicznych i technicznych, które miały bezpośredni wpływ na rozwój kontaktów z książką [Tworek, 2009, s. 284]. Współczesne uwarunkowanie czytelnictwa jest związane z procesami politycznymi, ekonomicznymi i społecznymi, takimi jak: upowszechnienie oświaty, rozwój nauki i techniki, udoskonalenie procesu wytwarzania i dystrybucji książki, kultura ukształtowana w rodzinie, warunki materialne, ale także jest zależne od kategorii społecznych takich jak: wiek, płeć, wykształcenie, wykonywany zawód oraz ilość posiadanego czasu wolnego i nastawienie człowieka do lektury. Należy również wspomnieć o specyficznych potrzebach czytelniczych specjalnych kategorii czytelników, jak osoby czasowo odosobnione (np. żołnierze, więźniowie), niepełnosprawni, osoby starsze i chore. Żadna dziedzina życia, tak społecznego, jak i państwowego, nie może funkcjonować i rozwijać się bez czytania. Im bardziej będzie rozwijać się cywilizacja, tym bardziej potrzebna będzie jednostce, a i społeczeństwu, doskonała i skuteczna umiejętność przyswajania treści w jakiegokolwiek formie – tradycyjnej lub elektronicznej.

Bibliosocjologia jako subdyscyplina socjologii jest ściśle powiązana z biblioteką jako miejscem. Dlaczego? Ma to związek z przeznaczeniem biblioteki a także z osobami mającymi dostęp i możliwości korzystania z księgozbioru i pełnionymi przez nią funkcjami: badawczymi, poznawczymi, naukowymi, szkoleniowymi czy rekreacyjnymi [Gaca-Dąbrowska, 1980, s. 203–204]. Patrząc wstecz na przekrój dziejowy bibliotek widzimy wyraźnie, iż jest on niezwykle zróżnicowany – przez biblioteki wyłącznie dla władców i wybranych warstw społecznych (Biblioteka Aleksandryjska, biblioteki kościelne w średniowieczu) oraz prywatne księgozbiory szlachty aż do bibliotek publicznych i najnowszych bibliotek wirtualnych. W czasach współczesnych można bez konieczności fizycznej obecności w bibliotece korzystać ze zgromadzonych zbiorów. Publikacje cyfrowe udostępniane są w sieci jak na przykład czasopisma elektroniczne i e-booki – ale nie tylko. Dostępne są również zdigitalizowane tradycyjne publikacje papierowe. Biblioteki cyfrowe pełnią różne funkcje i służą różnym grupom użytkowników. Generalnie jednak ich najważniejszą funkcją jest funkcja kulturowa.

Biblioteka jako instytucja przeszła dynamiczną ewolucję, która zakończyła się powszechną dostępnością zgromadzonych w bibliotekach księgozbiorów – mogą z nich korzystać przedstawiciele wszystkich warstw spo-

lecznych. Z punktu widzenia socjologii książki, biblioteki jako instytucje społeczne, których rolą jest gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie, konserwacja, udostępnianie i udzielanie informacji o zbiorach, są najbardziej zaangażowane w promocję i rozpowszechnianie różnych nośników tekstu, czyli socjologię dystrybucji oraz w socjologię czytelnictwa. Każda osoba zainteresowana konkretną publikacją może mieć do niej dostęp, co ma istotny wpływ na rozwój społeczny całych narodów, kształtowanie pożądanых norm, postaw oraz akceptowalnych form zachowań, co może także powodować nieświadome niekiedy nabywanie cech mentalności charakterystycznych dla danej grupy społecznej. Można pokusić się o twierdzenie, że bibliosocjologia jest jednym z elementów procesu enkulturacji, czyli nabywania konkretnych kompetencji kulturowych, w którym istotną rolę odgrywają właśnie biblioteki, będące miejscem, w którym grupy społeczne mogą czynnie uczestniczyć w danej kulturze.

Na przestrzeni dziejów różnorodne grupy społeczne miały możliwość korzystania z książek, inne zaś były tego pozbawione. W czasach obecnych dokonuje się prawdziwy przełom w czytelnictwie. Dostęp do literatury ma każdy zainteresowany, powstały nowe kanały dystrybucji, prężnie rozwija się sprzedaż wysyłkowa, powstają biblioteki wirtualne. Na szczególne zainteresowanie zasługuje idea bookcrossingu, czyli wychodzenia książki do czytelnika, mająca na celu usprawnianie jej obiegu. W tym przypadku zakres terytorialny książki uległ całkowitej zmianie – przestał ograniczać się do drogi z biblioteki do domów i z powrotem. Różnorakie publikacje zaczęły wędrować o wiele dalej, przekraczając nawet granice państw. Świat powoli stał się wielką, otwartą dla wszystkich biblioteką. Zjawisko to zasługuje na uwagę szczególnie w czasach nam współczesnych, czyli w epoce odbioru totalnego (*metareadingu*) [Kuźma, 2006, s. 47], której cechą charakterystyczną jest obcowanie człowieka z tekstami zapisanymi na różnych nośnikach oraz z wieloma różnorodnymi źródłami informacji. Można za takie uznać czytanie „ekranowe” – w Internecie, w bibliotekach cyfrowych, ale i przez telefony komórkowe, telegazety, multimedia. Ten proces odbioru określa się jako interaktywny – czytelnik prowadzi dialog z nadawcą, ingeruje w tekst wyjściowy i przekształca go, tworząc nowe, pochodne teksty. Korzystanie z podstawowych dla kultury współczesnej przekazów, jakimi są dokumenty multimedialne, a więc takie, które mają budowę hipertekstową, umożliwiają wyszukiwanie potrzebnych informacji oraz pracę edycyjną, wymaga innych kompetencji odbiorczych oraz zachowań interaktywnych – odbiorca staje się aktywnym współtwórcą komunikatu. Nie można nie zauważyć występującej obecnie dwoistości odbioru: z jednej strony wędrująca książka na nośniku tradycyjnym (druk) a z drugiej książka w skrajnie nowoczesnym odbiorze.

Na przestrzeni kilku ostatnich lat czytelnictwo zmieniło się radykalnie. Zmieniają się upodobania czytelnicze, są osoby, które nie wstydzą się

otwarcie przyznać, że nie czytają w ogóle, niekiedy wyśmiewani są ci, którzy ślęczą nad książką i to w dodatku grubą. Jednak współczesny człowiek żyje w świecie multimedialnym. Jego wielostronny rozwój wręcz wymaga, by poznał on różne języki przekazu. Pismo musi nauczyć się koegzystować z obrazkiem, a książka z elektronicznymi urządzeniami. Coraz liczniejsi użytkownicy Internetu usprawniają swoje umiejętności czytania, władając nieraz kilkoma językami. Dlatego elementy, z których bibliosocjologia jest zbudowana, ulegają ewolucji tak kulturowej jak i technicznej. Pojawienie się książek cyfrowych stało się w pewien sposób znakiem czasu – narodziło się bowiem zjawisko elektronicznego czytelnictwa, które uzupełnienia czytelnictwo tradycyjne. Nieustannie rośnie popyt na pełnotekstowe bazy danych. Wszystko to razem buduje nowy model biblioteki jako miejsca spotkań i wspólnej nauki.

Książka była, jest i będzie ważną cechą kultury. Dlatego pełni istotną rolę w życiu społecznym. Jest wartością dla ludzi ceniących jej walory i umiejących je wykorzystać [Tworek, 2009, s. 265]. Dopóki człowiek czuć będzie potrzebę ujawniania swoich przeżyć, poglądów i wiedzy jedną z form tej eksterioryzacji pozostanie zapewne – poprzez język i pismo – książka. Rozwój współczesnej kultury, a zwłaszcza postęp nauki i techniki sprawiają, że ludzie są zobligowani do ciągłego powiększania swojej wiedzy. Podobnie poznawanie świata, dorobku cywilizacyjnego przeszłości, uczestnictwo w kulturze polegające na czerpaniu ze wspólnych doświadczeń, odbywać się będzie także, bo przecież nie wyłącznie, za pośrednictwem książek. To one właśnie interioryzują się w naszej świadomości i pomagają budować naszą osobowość, nasz wewnętrzny świat, niezależnie od tego ile mamy lat.

Jakkolwiek czytelnictwo w aspekcie indywidualnych kontaktów czytelnika z książką jest powszechnie zaliczane do procesów psychofizjologicznych, niemniej jednak jest ono również procesem społecznym, który dokonuje się w obrębie grupy społecznej i w określonym środowisku. Doniosłość czytelnictwa jako procesu społecznego wynika przede wszystkim z wielofunkcyjności książki, zdolnej zaspokoić bardzo zróżnicowane potrzeby i oczekiwania społeczne. Socjologia książki obejmuje całokształt zagadnień społecznych funkcji książki. Najczęściej stanowi ona źródło wiedzy. Zapewnia komunikację społeczną między ludźmi odległymi w czasie i przestrzeni. Dostarcza także wielu cennych informacji. Często pełni funkcję dydaktyczną, przekształcając świadomość społeczeństwa [Tworek-Wrońska, 1999, s. 150].

Bibliografia

- Gaca-Dąbrowska Z. (1980), *O teoretycznych problemach nauki o bibliotece*. „Studia o Książce”, t. 10, s. 201–210.
- Głombiowski K. (1980), *Książka w procesie komunikacji społecznej*. Wrocław.
- Golka M. (2007), *Socjologia kultury*. Warszawa.
- Kalinowski W. (1977), *Prawdy estetyki a potrzeby socjologii (na przykładzie studiów nad czytelnictwem)*. W: *Studia o współczesnej estetyce polskiej*. Red. S. Krzemień-Ojak. Warszawa, s. 201–232.
- Kłoskowska A. (2005), *Kultura masowa – krytyka i obrona*. Warszawa.
- Kłoskowska A. (2007), *Socjologia kultury*. Warszawa.
- Kuźma E. (2006), *Od linearnej do cyrkularnej komunikacji literackiej, a stąd do milczenia. O sytuacji we współczesnych doktrynach literackich*. W: *Teorie literatury XX wieku. Antologia*. Red. A. Burzyńska, M.P. Markowski. Kraków, s. 47–64.
- Lalewicz J. (1985), *Socjologia komunikacji literackiej*. Wrocław.
- Migoń K. (1984), *Nauka o książce. Zarys problematyki*. Wrocław.
- Migoń K. (1979), *Z dziejów nauki o książce*. Wrocław.
- Muszkowski J. (1972), *Wstęp do socjologii*. „Studia o Książce”, t. 3, s. 89–152.
- Orsini-Rosenberg S. (1931), *Socjologia słowa drukowanego*. Warszawa.
- Papuzińska J. (1996), *Dziecko w świecie emocji literackich*. Warszawa.
- Socha I. (2010), *Czytelnik jako interdyscyplinarny przedmiot badań w nauce o książce, literaturoznawstwie, socjologii i psychologii – odrębność czy komplementarność?*. W: *Biblioteki, informacja, książka: interdyscyplinarne badania i praktyka w XXI wieku*. Red. M. Kocójowa [online], s. 279–289; (ePublikacje Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa ; nr 7) [dostęp: 2014-07-02]. Dostępny w World Wide Web: <http://skryba.inib.uj.edu.pl/wydawnictwa/e07/n-socha.pdf>.
- Trzynadłowski J. (1983), *Edytorstwo. Tekst, język, opracowanie*. Warszawa.
- Tworek B. (2009), *Socjologia książki*. W: *Wprowadzenie do socjologii kultury*. Red. M. Filipiak. Lublin, s. 265–293.
- Tworek-Wrońska B. (1999), *Socjologia bibliotek „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska Sectio I”*, vol. XXVI, 5, s. 57–61.
- Tworek-Wrońska B. (1999), *Socjologia książki jako subdyscyplina socjologii*. „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska Sectio I”, vol. XXIV, 9, s. 145–151.
- Wojciechowski J. (1999), *Czytelnictwo*. Kraków.

Aleksandra Sidło

Bibliosociology – public perception of books and libraries in the changing society

Summary

The image of books and libraries can be presented in various ways. One of them is following the investigations that precisely describe their history and multidimensional social change. This field of science is denominated as sociology of the book, a sub-discipline of sociology. It describes a wide range of phenomena inextricably linked to the public perception of reading. Recognizing the mechanisms that affect their development is necessary to understand the facts closely connected with the history of books and libraries, as our contemporaries.

Keywords: bibliosociology, sociology of the book, publishing sociology, distribution sociology, reading sociology, reading, reading as a social process, book's function, social perception of the book, social perception of the library, library

